

AİLE OKULU PROJESİ

**BİREYSEL GELİŞİM VE
KÜLTÜREL FARKINDALIK**

BİREYSEL GELİŞİM VE KÜLTÜREL FARKINDALIK EĞİTİMİ

- Gelişim
- Bireysel Gelişim
- İletişim Becerileri
- Kültür
- Kültürel Farkındalık

GELİŞİM

1. Gelişim Nedir?
2. Gelişim alanları nelerdir?
3. Gelişimin ilkeleri nelerdir?
4. Gelişimi belirleyen kalıtımsal ve çevresel faktörler nelerdir?
5. Gelişim ve kùltür ilişkisi nasıldır?
6. Bireysel gelişim nedir?
7. Mizaç, karakter ve kişilik kavramları nelerdir?

Gelişimin Temel İlkeleri

- 1. Gelişim** yordanabilir bir sıra izler. Bu sıra evrenseldir. ...
  - Baştan ayağa.
  - İçten dışa.
  - İlk gelişen organ kalptir.
  - Genelden özele.
  - Basitten karmaşığa.
- Gelişimde bireysel farklılıklar vardır. ...
- Gelişimde kritik dönemler vardır. ...
- Gelişim** bir bütündür. ...
- Gelişim** süreklidir. ...
- Gelişim**, kalıtım ve çevrenin ürünüdür. ...
- Gelişimde telafi zordur..
- Gelişim, zaman içinde giderek **bireye özgü bir seyir izler.**
- Gelişim** nöbetleşe devam eder
- Gelişimin hızı dönemlere göre değişir**

Erikson'ın Psikososyal Gelişim Kuramı

Basamak	Yaş	Psikososyal Kriz	Gelişen Değer	Tehlike
Bebeklik	0- 2	Güven x Güvensizlik	Umut	Duyusal Uyumsuzluk- İçer çekilme
İlk çocukluk	2-3	Otonomi x Utanma	İstek	Dürtüsellik - Takıntılar
Oyun çağı	3-5	İnsiyatif x Suçluluk	Amaç	Kuralsızlık - Ketlenme
Okul Çağı	6-12	Çalışkanlık x Aşağılık Kompleksi	Yeterlik	Dar alanda ustalaşma - Eylemsizlik
Ergenlik	12-18	Kimlik x Kimlik Karmaşası	Sadakat	Fanatisizm -Rol İnkarı
Genç Erişkinlik	19-35	Yakınlık x İzolasyon	Sevgi	Sadakatsizlik - Dışlama
Erişkinlik	35-65	Yaratıcılık x Cansızlık	Bakım Verme	Aşırı gerilme - Cansızlık
Yaşlılık	65 sonrası	Bütünleşme x Ayrışma	Bilgelik	Haddini bilme - Kibir

Erikson'un Psikososyal Kişilik Kuramı

Kişiliğin oluşumunda, **biyolojik etkenler ile sosyal çevre** etkilidir.

Her zaman bölümünde **kişilik**, belli gelişim özelliklerini kazanmakta, sorunlar çözmekte ve her evreye ait olan psiko-sosyal kriz konularını atlatmaktadır.

Bir döneme ait olan kriz ve çatışma durumları daha sonraki bir dönemde çözülebilir.

Freud 'dan farklı olarak, **Erikson, kişilik gelişiminin sosyal etkileşim ve kültürel çevreye bağlı olduğunu ve ayrıca yaşam boyunca devam ettiğini** savunur.

Temel Güvene Karşı Güvensizlik(0 – 1 Yaş)

Yaşamın ilk olumlu duygusu temel güven duygusudur.

Bu duygunun temelinde **anne ya da onun yerine geçen bakım veren ile çocuk** arasındaki etkileşim sayılır.

Yaşamın ilk yılında bebeğin gelişimi için, 5 duyu organının çevredeki uyarıcıları tanımak için önem taşımaktadır.

Yeterince cevreden alınan uyarıcılar bebeğin bilişsel ve duygusal olarak gelişmesini sağlar.

Çocuk bu dönemde kendine **verilen bakımın niteliğine göre güven duygusu veya güvensizlik** geliştirir.

Buradaki nihai amaç; **çocuğa içinde yaşadığı dünyanın güvenilir bir yer olduğunu hissettirmektir.**

Özerkliğe karşı kuşku ve Utanç(1-3 yaş):

İkinci dönem çocuk bağımlılıktan bağımsızlığa geçişi dönemiyle konuşma ve yürümesi başlamıştır.

Bu dönemde çocuğa kendi eylemini kontrol etme olanağı verilirse özerklik duygular gelişir.

Örneğin, merdivenlerden inerken, anne-babalar çocuğun düşmemesi için elinden tutmaya çalışırken çocuk ısrarla “bırak anne ben inerim” der (Cüceloğlu, 2005).

Girişimciliğe karşı Suçluluk (3-6 yaş):

Artık, yetiřkin gibi sevecen, dūřünmesinde daha parlak, etkin, canlı ve rahattır.

Bu dönemde çocuğun **motor gelişmesi hızlı olgunlaşırken, cinsel organına yönelik ilgiler artmıştır** (Öztürk, 2002).

Çocuk 3-4 yaşlarında beden ve kişilik bakımından hızlı büyümetedir.

Çevresinde olup bitenlere karşı **merakı artar, sorular sorar, keşfetmeye ve araştırmaya yönelir.**

Çalışma ve Başarılı olmaya karşı Aşağılık(6-12 yaş):

Bu dönem **ilkokul** yıllarını kapsar.

Çocukların ilgileri **oyundan çok akademik ve sosyal konular** üzerine odaklanır

Çocuk artık oyundan çok bir şeyleri üretmek, **yaptığı işlerle başarılı olma isteği** almıştır.

Yaptığı işler için **beğeni toplamak ve takdir edilme gereksinimi** içerisindedir.

Bilişsel ve Fiziksel kapasiteleri açısından da artık **yeni şeyler öğrenmeye ve üretmeye hazırdır.**

Bu dönemde okul ve evde **kıyaslamalardan kaçınılmalıdır** (Erden & Akman, 2017).

Kimlik kazanmaya karşı rol karmaşası(12-18 yaş):

Ergenlik döneminden yetişkinliğe geçiş dönemidir.

«Ben Kimim?» sorusunun sorulduğu ve **kimlik arayışının yoğunlaştığı** dönemdir.

Olumlu kimlik gelişimi en önemli ihtiyaçtır.

Olumlu kimlik kazanmada önemli olan etkenler:

A-Düşünce sisteminde değişiklik

B-Cinsel rolleri benimseme

C-Meslek seçimine yönelme

Yakınlığa karşı uzaklık(18-30 yaş):

İlk yetişkinlik dönemine denk gelir. **Yakınlık, bireyin yaşantılarını bir başkası ile paylaşabilme yeteneğidir.** Birey, yakınlaşma ve anlamlı ilişkiler kurma ihtiyacı ve isteğindedir.

Üretkenliğe karşı durgunluk(orta yetişkinlik):

Bu dönemde bireylerde **fikir üretme, yaratıcılık, üretkenlik; bilgi, hizmet ve mal üretme , Anne-baba olma, çocuk yetiştirme** önem kazanır.

Benlik Bütünlüğüne Karşı Umutsuzluk (Yaşlılık):

Yaşlılık dönemini kapsayan dönemdir.

Birey **önceki dönemlerde yaptıklarının değerlendirmesini yaparak yaşamını değerlendirir.**

Aksi durumdaki bireylerde ise **umutsuzluk ve hayatın boşa geçtiği düşüncesi** hakimdir (Erden & Akman, 2017).

MİZAÇ

Doğuştan gelen mizacın modifiye edilmesi, manipölasyonu ya da değiştirilmesi zordur. Kişiliğinizin biyolojik ve içgüdüsel süreçlerle meydana gelmiş bir kısmı mizaç **hepimizin psikolojik DNA'sıdır.**

Bireylerin; duygu düşünce ve davranış farklılıklarının kaynağı, insanların algı önceliklerini, motivasyon farklılıklarını, istek, ihtiyaç, beklenti ve arayışlarını belirleyen yapısal bir çekirdektir.

KARAKTER

1- Ayırt edici nitelik.

2- Bir bireyin kendine özgü yapısı, onu başkalarından ayıran temel belirti ve bireyin davranış biçimlerini belirleyen, üstün ana özellik, öz yapı, ırâ, seciye.

3- Bir kimsenin veya bir insan grubunun **tutumu, duygulanma ve davranış biçimi.**
Kişiliğin ahlaki boyutu, iskeleti; bireyin **zihinsel gücünü** oluşturan ve şekillendiren genel özelliklerdir: iyi huyluluk, dürüstlük, alınganlık vs gibi.

KARAKTER

Karakter: **Tecrübelerin yansıması**

Karakter, **çevreden edinilen bir parçanızdır.**

Aynı zamanda, **deneyimlerinizin ve hayatınız boyunca yaşadığınız sosyal etkileşimlerin** bir sonucu olarak oluşur.

karakterinizin **kökleri kültürünüzde** saklıdır.

Mizaç temelinde gelişen karakter için , **değişmez değil fakat değişime oldukça dirençli** olan duygulanım, düşünce ve davranış kalıplarıdır diyebiliriz.

KİŞİLİK, KARAKTER, MİZAÇ

Kişilik

I. Mizaç (Huy)

A. Kalıtsal

- 1) Zarardan kaçınma
- 2)Yenilik arayışı
- 3)Ödül bağımlılığı
- 4)Sebatkarlık

II. Karakter

A. Öğrenme

- 1) Kendini-yönetme
- 2) Ortak iş yapabilirlik
- 3) Kendini aşma

BİREYSEL GELİŞİM VE KÜLTÜREL FARKINDALIK EĞİTİMİ

- Gelişim
- **Bireysel Gelişim**
- İletişim Becerileri
- Kültür
- Kültürel Farkındalık

BİREYSEL GELİŞİM

1. Benlik tasarımı nedir?
2. Benlik tasarımının türleri nedir?
3. Benlik tasarımı nasıl oluşur?
4. Bireysel gelişim açısından sosyal kimlik gelişiminin önemi nedir?
5. Bireysel gelişim ile kültürel farkındalık arasındaki nasıl bir ilişki bulunmaktadır?

BİREYSEL GELİŞİM VE KÜLTÜREL FARKINDALIK EĞİTİMİ

- Gelişim
- Bireysel Gelişim
- İletişim Becerileri
- Kültür
- Kültürel Farkındalık

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

Bireyler kendilerini tanımlarken, **farklı kavramlar** kullanırlar.

Kimileri değer yargılarından bahsederken, bir diğeri kişilik özellikleri ya da yeteneklerinden bahsedebilir.

Bahsedilen tüm bu özelliklerin ortak yönü, bireylerin kişisel algılamalarının ürünü olmasıdır.

İşte bu ve buna ek özelliklerle **kendimize ilişkin algılarımız benlik** kavramını oluşturur.

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

Benlik; bireyin doğumuyla birlikte kendisi ve çevresiyle etkileşimi sonucu edindiği yaşantıları ile oluşan, kendisiyle ilgili görüş ve algı biçimidir.

Bireyin fiziksel ve sosyal çevresiyle olan etkileşimleri sonucu kazandığı birtakım kişisel duygu, değer ve kavramlar sistemidir.

Benlik, bir bireyin kendini algılama şekli, kim ve ne olduğuna, kimliğine ilişkin düşüncesidir.

Ben kimim? Sorusuna verdiğimiz her türlü cevap, bizim benlik kavramımızı oluşturur.

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

BENLİK/BENLİK ALGISI

Benlik/Benlik algısı; bireyin kendisini nasıl gördüğü, amaç ve beklentileri, değer yargıları, yetenekleri, kendi kişilik özelliğine ilişkin geliştirdiği olumlu ve olumsuz algılarının toplamıdır (Çankaya, 2007).

Benlik algısı her zaman gerçeği yansıtmayabilir. Birey kendisini bir konuda yeteneksiz görebilirken aslında o konuda yeteneği olabilir. Yani benlik algısı gerçekte olandan ziyade kişinin kendisini nasıl algıladığı ile ilgilidir (Cüceloğlu, 2004).

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

BENLİK SAYGISI

Benlik saygısı, kişinin kendisine yönelik algılarının tümünü değerli, olumlu, sevilebilir bulması ve buna bağlı olarak olumlu bir ruh hali içerisine girmesi olarak tanımlanmaktadır (Özcan, Subaşı, Budak, Çelik, Gürel, Yıldız, 2013)

Kısaca benlik kişinin kendisiyle ilgili algılarının bütünüken, benlik saygısı ise bu algılar doğrultusunda kişinin kendini beğenilir, sevilmeye değer bulmasıdır.

Benlik saygısı, kişinin kendini değerlendirmesi sonunda ulaştığı benlik kavramını onaylamasından doğan beğeni durumu olup kişinin kendini olduğundan aşağı ya da üstün görmeksizin kendinden memnun olma, kendini olumlu, beğenilir, sevilmeye değer bulmayı ve özüne güvenmeyi sağlayan olumlu bir ruh halidir (Özcan ve ark.,2013)

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

İDEAL BENLİK- GERÇEK BENLİK

Algılamadan bahsedildiğinde benlik kavramı açısından gerçek benlik ve ideal benlik olmak üzere iki tür algıdan bahsedilebilir.

Bireyin gerçekçi olarak kendisine ilişkin algısı gerçek benlik, gerçekleştirmek istediği, özlem duyduğu benliği ise **ideal benlik olarak tanımlanmaktadır (Baymur, 1994).**

Gerçek benlik, kişinin kendini algılaması, sahip olduğu zihinsel ve fiziksel özelliklerin farkında olmasıdır. “Ben kimim? Ben neyim? Ben ne yapabilirim?” sorularına verdiğiniz cevap gerçek benliğinizdir.

İdealleriniz, özlem, istek ve emelleriniz, elde ettiğinizde kendinizi en iyi hissedeceğiniz şeyler ise ideal benliği oluşturur. “Benim için neler değerlidir? Hayattan ne bekliyorum? Hayatta ne istiyorum?” sorularının karşılığı ideal benliktir.

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

MESLEKİ BENLİK KAVRAMI- MESLEKİ BENLİK SAYGISI

Benlik ve benlik saygısı kariyer gelişimi açısından mesleki benlik ve mesleki benlik saygısı olarak karşımıza çıkar.

Mesleki Benlik Kavramı: Mesleki bir tercihe dönüştürülmüş olsun ya da olmasın, birey tarafından meslek ile ilgili olarak kabul edilen benlik çıkarımlarıdır.

Mesleki Benlik Saygısı: Mesleki bir tercihe dönüştürülmüş, birey tarafından meslek ile ilgili olarak kabul edilen benlik çıkarımlarına ilişkin bireyin oluşturduğu değerlilik yargısıdır.

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

ÇEVRE VE BENLİK ALGISI

Benlik algısı bireyin yetiştiği çevredeki deneyimler sonucu edindiği algıların bütünüdür. Bu nedenle, yetiştiği çevrenin niteliği bireyin kendine ilişkin algısını dolayısıyla da benlik algısını etkileyecektir.

Çevresel faktörlerden en önemlisi de şüphesiz ki ailesidir.

Aile bireylerinin çocukla ilgili sözleri ve çocuğa yönelik davranışları benlik algısını şekillendirmede önemli bir rol oynar (Sayiner, Savaşan, Sözen, Köknel, 2007).

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

ÇEVRE VE BENLİK ALGISI

Çocuk, aile ve çevresinden aldığı tepkileri içselleştirir ve kendini onların bakış açısından değerlendirir.

Bu tepkilerin olumlu veya olumsuz olması, benlik algısının da aynı şekilde olumlu veya olumsuz olmasına neden olur (Kaya, 1997).

Bu bağlamda aile, benlik algısının temellerinin atıldığı yer olarak tanımlanabilir.

Bowlby'e (1980) göre; eğer çocuk ailesinden olumlu bir tutum görür ve ailesiyle olumlu yaşantılara sahip olursa; olumlu bir benlik algısı; olumsuz tutum ve yaşantılarda ise olumsuz bir benlik algısı geliştirebilir (Üstün & Akman, 2002).

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

AİLE VE BENLİK ALGISI

Aile ortamından sonra çocuğun en çok zaman geçirdiği çevre, okul ortamıdır.

Okul ortamında öğretmenlerin çocuğa ilişkin tutum ve değerlendirmeleri, aile tutumları gibi, çocuğun benlik algısının gelişiminde etkilidir (Sayıner ve diğ., 2007).

1. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Ailenin Önemi

AİLE TUTUMLARI VE BENLİK ALGISI

Aile tutumları açısından benlik algısını etkileyen bir başka **durum da çocuğun koşulsuz kabulüdür.**

Koşulsuz kabul edilmeyen ve değerli olduğu sadece belli durumlarda gösterilen çocuklar, sadece ailesi tarafından kabul gören durumları benimser ve buna göre davranmaya başlar. Bu durum da bireyin gerçekçi olmayan bir benlik algısı (**sahte benlik**) geliştirmesine neden olur (Feist & Feist, 2008, Akt. Gürcan, 2015).

Şiddet sahte benlik ilişkisi

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

GELİŞİM VE BENLİK ALGISI

Benlik algısı doğuştan itibaren her gelişim döneminde farklı etkenlerden etkilenerek gelişmeye ve değişmeye devam eden dinamik bir süreçtir.

Dolayısıyla çeşitli yaşam olaylarından ve gelişimsel özelliklerden bağımsız bir benlik algısı değerlendirmesi çok sağlıklı olmayacaktır. Yapılan son araştırmalar da bu durumu destekler niteliktedir.

Harter (1999) benlik algısının en iyi çok boyutlu bir şekilde ele alındığında anlaşılacağını ifade etmektedir. Yukarıda da belirtildiği gibi yaşamın ilk yıllarında ebeveynler ve tutumları benlik algısının belirleyicisi iken, ilkokul döneminde değişen yaşantıları ile birlikte artan yaşam deneyimleri ve değişen çevre ile benlik algısı farklı bir boyut kazanmaktadır.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

BEBEKLİK VE BENLİK ALGISI

Benlik kavramının oluşumu bebeğin dünyaya gelmesi ile başladığı söylenebilir.

Şöyle ki, bebeğin benlik algısını şekillendiren ilk yaşantılar doğar doğmaz sevgi, beslenme, bakım, şefkat gibi ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.

Bebek etraflarında bakım sunan yetişkinlerin bu tutumlarına göre benliğine ilişkin ilk algıları oluşmaya başlar.

Sevilip, tüm ihtiyaçları karşılanan bir bebek, sevilen ve istendik bir birey olduğunu deneyimlerken, ihtiyaçları karşılanmayan ve sevgiden yoksun bırakılan bir bebek tam tersi bir algıya sahip olacaktır.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

BEBEKLİK VE BENLİK ALGISI

Bebegin yürümeye başlaması ile birlikte **benlik kavramı gelişmeye devam etmekle beraber, hala henüz net bir benlik kavramı oluşmamıştır.**

Her seferinde deneyimledikleri ve öğrendikleri yeni yaşantılarla benlik kavramlarına yeni eklemeler yapmaya devam ederler.

Bu dönemde de çocuklar kendileri ile ilgili ne yapabildikleri, nereye ait oldukları gibi şeyleri öğrenebilirler. Kendilerini hala ayrı bir birey olarak görmektenöte, kendilerini ailelerin gözünden görebilirler.

Yani bebeklikte olduğu gibi ebeveynlerinin tutumlarına göre sevilebilirim ya da sevilemem algısı deneyimlerler.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BENLİK ALGISI

Okul öncesi dönemde benlik algısının gelişimi farklı bir şekilde gelişmeye devam eder.

Üç yaş civarında artık yavaş yavaş kim olduklarını ilk kez deneyimlemeye başlarlar (Köknel, 1982). Kendi bedenleri, sınırları, kendi kararları ve düşünceleri hakkında farkındalık kazanmaya başlarlar.

Artık etrafındaki yetişkinlerden bağımsız olarak fiziksel düzeyde boy, kilo ve beceriler gibi alanlarda kendilerini karşılaştırarak benlik algılarını geliştirmeye devam ederler.

Bu yaş döneminden itibaren çocukların benlik algıları güven, bağımsızlık duygularının gelişimi ile paralel olarak gelişir. Yani ebeveynleri çocuğun yeni deneyimlerine ne kadar izin verici ve destekleyici olursa çocuk o kadar fazla tecrübe edinir ve yapabildikleri ve yapamadıkları hakkında fikir sahibi olur.

Bu deneyimleri sonucu edindiği bilgiler ve ailenin bu sonuçlara ilişkin tutumları çocuğun benlik algısının gelişimine katkı sağlamaya devam eder.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BENLİK ALGISI

Çocuk 5- 6 yaşlarına geldiğinde, kendisi hakkındaki tanımını fiziksel görünüş, kimlik bilgisi ve sahip olduğu şeylerle sınırlıdır.

Yani birey bu yaşlarda benliği ile ilgili basit kavramlara sahiptir; bunun sebebi bilişsel gelişimin tamamlanmamasıdır.

Çocukluğun erken yıllarında benlik saygısının gelişiminde kendileri için önemli olan anahtar figürler sayesinde değerli özelliklere sahip olduklarına inanırlar.

Bu nedenle kariyer gelişimi bağlamında henüz farkındalıkları yoktur. Örneğin bir yeteneği olsa da bunun mesleklerle ilişkisini kavrayamaz.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

İLKOKUL DÖNEMİ BENLİK ALGISI

İlkokul dönemi ile birlikte çocukların benlik algısı gelişiminde kritik bir dönem başlamış olur.

Bu dönemde pek çok çocukta düşük benlik algısı görülebilir (Marsh, Byrne, Shavelson, 1992). Çünkü bu dönemde çocuklar öğretmenler, diğer veliler vb. gibi yeni yetişkinlerle, akranlarla ve kurallar gibi farklı durumlarla baş etmek durumunda kalırlar.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

İLKOKUL DÖNEMİ BENLİK ALGISI

Aynı zamanda okulun ilk yıllarında çocuğun öğrenme becerilerinin (başarılı/başarısız) ve sportif faaliyetlerinin (başarılı/başarısız) nasıl olduğu da benlik algısını etkiler.

Buna ek olarak çocuğun kendi yaşlıları ile kıyaslandığında fiziksel ve kişisel olarak durumu, arkadaş edinme becerilerinin ne düzeyde olduğu da benlik algısını etkiler.

Bu durum kariyer gelişimini de büyük oranda etkiler. Okulda maruz kaldığı eğitim içeriğinde kariyer gelişimine ilişkin ciddi bir enformasyona maruz kalır.

İlgi ve ilgi alanlarına ilişkin yönelimlerin olması yavaş yavaş kendisi ve yapabilecekleri konusunda fikir edinmesine neden olur.

Bu da kariyer gelişimi açısından temel alt yapının oluşmasını sağlar.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

OKUL DÖNEMİ BENLİK ALGISI

Okulla paralel bir şekilde stresli ve tartışmalı bir ev ortamı, okuldaki derslerle baş edememe, zorbalığa maruz kalma ya da arkadaş edinememe gibi birçok olumsuz etmenin bir araya gelmesi çocuğun benlik algısını olumsuz olarak etkiler.

Kariyer gelişimi açısından çocuğun psikolojik ve sosyolojik durumu kariyer yönelimlerini etkiler.

Örneğin; çocukluk döneminde zorbalığa maruz kalan bir çocuğun içindeki bu hissini gelecekte suçlularla mücadele edebilmek için polisliğe yönelerek dengeleyebilir.

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

ERGENLİK DÖNEMİ BENLİK ALGISI

Ergenlik döneminde ise benlik algısı artık **hormonlar ve fiziksel değişikliklerle şekillenmeye devam** eder.

Ergenlik dönemindeki tüm bu değişikliklerle birlikte ergenlerin **benlik algılarında kırılmalar oluşabilir.**

Bu dönemde ergenlerin benlik algılarında en önemli etkiye sahip algı şüphesiz ki **fiziksel olarak akranları tarafından nasıl değerlendirildikleridir.**

2. Bireysel Gelişim Bağlamında Yaş Bazlı Çocuğun Benlik Tasarımı Gelişimi

ERGENLİK DÖNEMİ BENLİK ALGISI

Ortaokul dönemine denk gelen ön ergenlik döneminde ise yetkinlikleri daha nesnel değerlendirmeye başlarlar.

Hatta 8 yaştan 12 yaşa kadar okul yaşantılarının başlaması, başarı ve başarısızlık gibi çeşitli akademik deneyimler sonucu, benlik kavramına ek olarak akademik benlik kavramından da söz edilmeye başlanabilir (Byrne, 1996).

Akademik benlik; bireyin kendi öğrenme becerilerine, ilgi ve yeteneklerine ilişkin kendini algılama tarzı olarak tanımlanabilir.

Ergenlik döneminde de daha önceki dönemlerde olduğu gibi ailenin etkisi önemlidir. Destekleyici ebeveynlere sahip ergenlerin benlik saygıları diğerlerine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Kimlik Statüleri

1960'larda James **Marcia**, Erikson'un ego kimliğinin oluşması ile ilgili araştırmalar yapmış ve **dört temel kimlik statüsü belirlemiştir**.

James **Marcia ya göre kimlik statüleri bir sıra içinde gelişir**.

Ancak **herkes bu sıraların tümünü geliştiremeyebilir**.

Kimlik statülerinden **birine takılabilir**.

KİMLİK TÜRLERİ

Dağınık Kimlik

Arayışın olumsuzlukla sonuçlanması, kendine uymayan bir yere ait oluyor. Bir bütünlük yok. Bir süre karar verme deneyimleri yaşıyor. Bunalım yok, sorgulama sistemli değil. Sürekli bir kimlikte değildir.

İpotekli kimlik

Ergenin dış dünyadaki seçimleri kendisi için değerlendirmemesi durumudur. Çevresi tarafından oluşturulan hazır bir kimlik var ve o kimliği benimseme eğiliminde oluyor. Kendisi için uygunluğu konusunda bir sorgulama söz konusu değil. Kişilerarası ilişkiler, ideoloji ve meslek konularında oluyor.

Moratoryum

Bireyin kendisiyle ilgili çok yoğun sorgulamalar içinde olduğu bir süreçtir. Bunalım söz konusudur; ama henüz bir bağlanma yoktur. Karar verme sürecini yaşamakta ama genel bir yüklenme söz konusudur.

Başarılı kimlik

Bunalımı yaşamış kendi için gerekli seçimleri görmüş, bu seçeneklerle ilgili sorgulamalar yapmış ve bağlanmalar gerçekleştirmiştir. Kararlar almıştır.

KİMLİK TÜRLERİ

Başarılı Kimlik Statüsü

Kişi araştırma yaptıktan sonra bir kimliğe bağlanmış durumdadır.

Birey kim olduğunu bilmekte gelecekte, insan ilişkilerinde ne istediğini bilmekte ve belli bir dünya görüşüne sahiptir.

Başarılı kimlikteki kişinin kimliği olduğu için artık bir başarılı kimlik durumunda olduğu zaman süresince kimlik araştırması yapmamaktadır.

Ancak başarılı kimliğe çıkabilmek için önceden araştırma yapmak gerekir.

Bundan dolayı tabloda öncesinde artı vardır.Ama şu an araştırmadığı için eksidir.

	BAĞLANMA	ARAŞTIRMA	ROL KARMAŞASI	KİMLİK KAZANMA
BAŞARILI KİMLİK	+	+,-	+	+
Moratoryum				
İpotekli Kimlik				
Kimlik Dağınıklığı				

KİMLİK TÜRLERİ

Moratoryum Kimlik Statüsü

Moratoryumda kişi bir kimliğe bağlanmamıştır ama araştırmaktadır.

Bu statünün özelliği kimlikte yoktur ama araştırma yapılmaktadır.

Dışarıdan ergen kimliği ile ilgili konuların yani gelecekte ne olacağı, ilişkilerinin nasıl olacağı ve dünya görüşünün ne olacağı konusundaki kararı ertelemiş görünür.Üstünde durmuyormuş gibi görünür.

Ancak bu statünün en önemli özelliği, araştırmanın yapılmasıdır.

Erteleyici tutum moratoryumun belirtisidir.

	BAĞLANMA	ARAŞTIRMA	ROL KARMAŞASI	KİMLİK KAZANMA
BAŞARILI KİMLİK	+	+, -	+	+
Moratoryum	-	+	+	-
İpotekli Kimlik				
Kimlik Dağınıklığı				

KİMLİK TÜRLERİ

İpotekli Kimlik Statüsü

Bu statüde ergen anne-babası ya da çevre tarafından önüne konulan kimliği olduğu gibi kabul etmiştir.

Bu statüde bir kimliğe bağlanma vardır ancak hiçbir şekilde araştırma yoktur.Örneğin, ailesi istediği için kişi tıp fakültesine gider.

Çevre, mühendis olmayı ya da medya manken olmayı özendirdiği için kişi araştırmadan manken olmaya karar verir.

	BAĞLANMA	ARAŞTIRMA	ROL KARMAŞASI	KİMLİK KAZANMA
BAŞARILI KİMLİK	+	+,-	+	+
Moratoryum	-	+	+	-
İpotekli Kimlik	+	-	-	+
Kimlik Dağınıklığı				

KİMLİK TÜRLERİ

Dağınık Kimlik Statüsü

Bu kimlik statüsünde bir kimliğe bağlanma da araştırma da yoktur.

Kişi kararsızlık durumunda kalır.

Kişinin ne olmak istediği, insan ilişkilerinde nasıl davranması gerektiği konusunda bir kararı yoktur.

Çok çabuk vaz geçer.

Çok çabuk fikir değiştirir.

Tercihlerini sürekli değiştirir.

	BAĞLANMA	ARAŞTIRMA	ROL KARMAŞASI	KİMLİK KAZANMA
BAŞARILI KİMLİK	+	+, -	+	+
Moratoryum	-	+	+	-
İpotekli Kimlik	+	-	-	+
Dağınık Kimlik	-	-	+	+

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

ÇOCUĞUN OLUMLU YA DA OLUMSUZ BENLİK ALGISINA SAHİP OLMASI BAŞARILI VE MUTLU HİSSEDECEĞİ BİR MESLEK SEÇİMİ İÇİN BELİRLEYİCİ ETKENLERDENDİR.

Çocuğun mesleki gelişiminde onun yetenek, ilgi ve benlik tasarımlarının kariyer planlama ve karar vermede de etkisi büyüktür.

Kendini tanıyan, kendi ile ilgili olumlu ve olumsuz özelliklerini gerçekçi bir şekilde değerlendirebilen kendi ile barışık bireyler, meslek seçiminde potansiyellerini en iyi geliştirebilecekleri meslekleri tercih ederler.

Ancak bütün bu kendini gerçekleştirme, **kendini tanıma ve özgüven gibi konularda gerçekçi değerlendirmeler yapamayan bireylerin ilgi ve yeteneklerine uygun meslek seçimleri zorlaşmaktadır.**

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

DÜŞÜK BENLİK SAYGISINA SAHİP ÇOCUKLARDA İSE, DÜŞÜK YAŞAM TATMİNİ, YALNIZLIK, DEPRESYON, ANKSİYETE, ALINGANLIK VE SİNİRLİLİK GÖZÜKEBİLİR.

Diğer insanlara güvenemeyen, hayata karşı umutsuz, toplumda uyum sağlama güçlüğü çeken, sürekli suçluluk ve utanma duygusu yaşayan bireylerdir.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

DÜŞÜK BENLİK SAYGISINA SAHİP ÇOCUKLARDA İSE, DÜŞÜK YAŞAM TATMİNİ, YALNIZLIK, DEPRESYON, ANKSİYETE, ALINGANLIK VE SİNİRLİLİK GÖZÜKEBİLİR.

Düşük benlik saygılı çocuklar; kendi çevrelerinden çıkıp deneyim elde etmede güçlük yaşarlar, sahip oldukları başarıyla yetinir ve daha fazlası için çabalamazlar.

Devamlı yönetime ihtiyaç duyarlar. Bu durum çocuğun kariyer gelişimi üzerinden kontrolü yitirmesine neden olur.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

ÇOCUKLARIN KENDİLERİNE KARŞI OLUMLU BİR BENLİK KAVRAMI GELİŞTİRMESİ İÇİN İÇİNDE BULUNDUĞU AİLENİN, OKULUN, ÇEVRENİN, KÜLTÜRÜN VE KİŞİLER ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN GÜVEN VERİCİ, SAYGI, SEVGİ, HOŞGÖRÜ VE ESNEK BİR YAKLAŞIMDA OLMASI GEREKİR.

Yetişkinlerin çocuğa güven, cesaret, sevgi ve övgü vereceğine; onu reddetmesi, sürekli eleştirmesi ve yermesi onun kendine saygı geliştirmesini engellemekte, aşağılık duygusu geliştirmesine neden olmaktadır.

Yetişkinin çocuğa karşı olan itici tutumları çocuğun kendisini değersiz bulmasına yol açmaktadır.

Bu değersizlik hissi çocuğun yeteneklerinin keşfinden ilgi alanları yönelimine, meslek tercihindən eğitim hayatına tüm kariyer gelişimini etkiler.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

BENLİK KAVRAMI ÜZERİNDE YAPILAN ARAŞTIRMALARDA, ANNE-BABASININ TUTUMUNU DEMOKRATİK OLARAK ALGILAYAN ÖĞRENCİLERİN BENLİK KAVRAMI DÜZEYLERİNİN; ANNE-BABASINI AŞIRI KORUYUCU, OTORİTER VE İLGİSİZ ALGILAYANLARA GÖRE DAHA YÜKSEK OLDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR,

Yapılan araştırmalar **demokratik tutuma** sahip anne ve babaların çocuklarının tarafsız, akılcı, sosyalleşmesi sağlıklı ve duygusal açıdan **dengeli bireyler** olduklarını göstermektedir.

Öte yandan **aşırı korumacı** ve çocuğa sorumluluk vermeyen ailelerin çocuklarının pasif, nazlı, güvensiz, beceriksiz, tek başına olduklarını göstermektedir. **karar veremeyen bireyler**

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

YÜKSEK BENLİK SAYGISI

KURALLARIN NET VE DOZAJINDA, ÖDÜL-CEZA İÇERİK VE DENGESİNİN İSE DOĞRU TERCİH EDİLDİĞİ SOSYAL ORTAMLARDA GELİŞEBİLİR.

Çocuğunuzun benlik saygısını arttırmak için onun eşsizliğini vurgulayın ve karşılıksız sevgi verin. Bu onun her davranışını sevmek ve onaylamak anlamında değildir.

Çocuk yetiştirmede mutlaka sınırlarınız olsun. Sınır koymak aşırı disiplin, bir korku ortamı yaratmak değildir.

Önemli olan oluşturulan sınırlar konusunda tutarlı olmaktır.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

HATA YAPABİLME VE BAŞARISIZ OLABİLMENİN DE DOĞAL OLDUĞU ÇOCUĞA YAŞATILMALIDIR.

Benlik saygısı yüksek olan çocuklar, kendine güvenir, başarma isteği yüksektir, iyimserdir ve zorluklardan yılmazlar. Kendilerini saygıya değer, önemli ve yararlı görme eğilimindedirler.

Ayrıca yeniliklere açık, başarılı iletişim kurabilen, aktif, rahat, girişimci ve yaratıcılardır. Yüksek benlik saygısına sahip çocuklar başarılı olmayı isterler, başarısız oldukları durumlarda daha çok çaba gösterir ve başarısızlıklarını telafi etmeye çalışırlar.

Hataları ve başarısızlıklarında olumsuz kişisel eleştirilerden kaçının. Bu engel ve aksiliklerin herkesin her zaman başına gelebileceğini, bunun yaşamın bir parçası olduğunu, önemli olanın hatalardan ders almak olduğunu belirterek kendisini yenilgiye uğramamış hissettirin.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

HATA YAPABİLME VE BAŞARISIZ OLABİLMENİN DE DOĞAL OLDUĞU ÇOCUĞA YAŞATILMALIDIR.

GELİŞTİREN ANNE-BABA
DOĞAN CÜCELOĞLU

Hata yapmayan insan
gelişmek için risk
almamış insandır;
hata yapmayan insanın
hayatı aslında
yaşanmamış bir
hayattır.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

ÇOCUĞUN BENLİK SAYGISININ GELİŞEBİLMESİ İÇİN,

ANNE VE BABANIN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN YÜKSEK OLMASI, ÇOCUKLARI İLE ARALARINDA OLUMLU BİR İLETİŞİM KURABİLMELERİ VE GÜVEN VEREN BİREYLER

Anne-babaların çocuklarına ilişkin tutumları çocukların benlik saygılarının gelişiminde önemlidir.

Çocuk için anne-baba, öğretmen gibi önemli kişilerin; çocuğun yaptıklarına onay vermesi, yaptıklarını beğenmesi, onunla övünmeleri çocuğun yüksek benlik algısı geliştirmesine, sürekli eleştiride bulunmaları, yaptıklarını beğenmemeleri, hoşnutluklarını göstermemeleri çocuğun kendine saygı geliştirmesini engellemekte, aşağılık duygusu geliştirmesine neden olarak düşük benlik saygısının gelişmesine neden olmaktadır.

**Bir insanın anavatani çocukluğudur.
Çocukluğunu doya doya
yaşayamamış bir insanın
mutlu olması çok zordur.**

**Bir annenin ve bir babanın
en büyük görevi;
çocuklarının çocukluğunu
doya doya yaşamasına
olanak sağlamaktır.**

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

YÜKSEK BENLİK SAYGISI OLAN ÇOCUKLAR **DAHA GERÇEKÇİ HEDEFLER** KOYABİLMEKTEDİRLER.

Yüksek benlik saygısına sahip olan bir çocuk, kendisini, gerçekçi hedefler koyabilen ve bunları gerçekleştirebilen yetenekli bir birey olarak algılayacaktır.

Düşük benlik saygısı olan çocuk okulda ve hayatının geri kalanında kapasitesinin daha altında başarılar hedefleme eğiliminde olacaktır.

Yüksek benlik saygısı tüm yetişkinlerin çocuktan beklentilerinin net ve potansiyeline uygun olması durumunda gelişebilir.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

KIYASLAMAK, SÜREKLİ ELEŞTİRMEK YA DA MÜKEMMELİYETÇİ DAVRANMAK ÇOCUKLARIN DÜŞÜK BENLİK SAYGI GELİŞTİRMESİNE SEBEP OLACAĞI İÇİN UZAK DURULMALIDIR.

Çocuğu olduğu gibi kabul eden, onu destekleyip teşvik eden anne-baba çocuğun olumlu bir benlik kavramı ve benlik saygısı geliştirmesine yardımcı olabilir.

Mükemmellik beklentisi içinde olmayın, çocukları belli bir kalıba sokmaya çalışmayın. “Ne kadar tembelsin”, “Ne kadar beceriksizsin”, “Sen adam olmayacaksın”, “Asla yapamayacaksın” gibi olumsuz kişisel eleştirilerden kesinlikle kaçının.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

ÇOCUKLARA ERKEN YAŞLARDAN İTİBAREN UYGUN SORUMLULUKLAR VERİLMELİ, KENDİ KENDİNE BİR ŞEYLER YAPABİLMENİN ZEVKİNİ ALMALARI SAĞLANMALIDIR.

Yanlış ve eksik yaptıkları işler için çocukla konuşularak, kırıcı olmadan yapıcı bir şekilde yol gösterilmelidir.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

TEK BAŞINA KARARLAR ALMASINA, BAZI ŞEYLERİ TEK BAŞINA YAPMASINA FIRSAT TANINMALIDIR.

Tek başına kararlar almasına, bazı şeyleri tek başına yapmasına fırsat tanıyın. Bu sayede sorumluluk duygusu gelişimine katkıda bulunursunuz.

Yine çocuğun belli amaç ve hedef oluşturmaya yardımcı olun. Eylemde bulunmasını sağlayın.

Bunu yaparken sadece güçlü ve olumlu yanlarını göstermek ve keşfetmesini sağlamak yanında daha zayıf ve sınırlı yanlarını da gösterin, bunları kabul etmesini ve güçlendirmesini öğretin.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

ÇOCUĞUN POTANSİYELLERİNİ ORTAYA ÇIKARABİLECEK ÖZGÜR ORTAMLAR SAĞLANMALI VE İYİ BİR GÖZLEMCİ OLUNMALIDIR.

Çocuğunuzda önce aileniz, sonra yakın arkadaşlarınız olmak üzere arkadaşlar, komşular, okul gibi grupları kapsayacak şekilde ait olma duygusu geliştirin. **Etkinliklere katılmasını sağlayarak katılımcılık duygusunun gelişmesine yardımcı olun.**

Gerçekçi bir benlik algısı geliştirmesi için yaptığı/yapamadığı, başardığı/başaramadığı ve olumlu/olumsuz gördüğü durumlar çocuk ile yaşına uygun şekilde paylaşılmalıdır.

Bununla birlikte çocuğuyla iyi iletişim kuran, çocuğunu etkin dinleyen anne babalar çocuklarının ilgi ve yetenekleriyle ilgili ipuçları toplayabilecektir.

Bu aktivite çocuğun kendisine saygısını da arttıracacağı için, çocuk daha özgür kararlar verebilecek ve gerçek benliğini fark etme anlamında yol kat edebilecektir.

3. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı Gelişimi İçin Öneriler

ÇOCUKLARIN KENDİ GÖRÜŞLERİNİ İFADE ETMESİNE, DUYGULARINI PAYLAŞMASINA, FARKLI ORTAMLARDA KENDİNİ ORTAYA KOYMASINA FIRSAT TANINMALIDIR.

Çocukların görüş ve düşüncelerini ciddiye almalısınız.

Böylece çocuk kendi duygu ve düşüncelerini tanıma ve anlama fırsatı bulacaktır.

Çocuklarınıza erken yaşlardan itibaren küçük sorumluluklar verin, kendi kendine bir şeyler yapabilmenin zevkini almasını sağlayın. Çocukların farklı kültürel, sanatsal ortamlarda ve farklı yaş grubunda kişiler ile zaman geçirmesi sağlanmalıdır.

Böylece çevresindeki insanlar ile paylaşımda bulunarak kendini tanıma imkânı bulacaktır.

İLETİŞİM BECERİLERİ

1. İletişimin Tanımı

2. İletişimin Temel Koşulları

- Saygı
- Saydamlık
- Somutluk
- Empati

3. İletişim Dilleri

- Sen Dili
- Ben Dili
- Biz Dili

İLETİŞİM

İletişimi kısaca, "**Bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci**" olarak tanımlayabiliriz.

Bu durumda pek çok etkinlik iletişim sayılacaktır.

Örneğin bu tanıma dayanarak iki insanın karşılıklı konuşmasını iletişim sayabileceğimiz gibi, arıların bal bulunan yeri birbirlerine bildirmelerini de iletişim kabul edebiliriz. (Hinde, 1974).

İLETİŞİM

İletişim, yabancı dilde "communication" sözcüğünün Türkçe'sidir. Latince "communicare" sözcüğünden türetilmiştir. Anlamı, başkalarıyla birlikte olmak, bağlantı kurmak, bilgi verip bilgi almak, bilgiyi paylaşmak ve yaymaktır.

İletişim iki sistem arasında gerçekleşir.

Bu iki sistemin özellikleri ne olursa olsun sistemler arasındaki bilgi alış verişine iletişim diyebiliriz. Bu sistemler, iki insan iki hayvan, iki makine ya da bu sistemlerin karşılıklı olarak bulunmalarından oluşabilir.

İLETİŞİM BECERİLERİ

İletişim Kavramı

İletişim, Kişinin kendisiyle, doğayla ve diğer insanlarla kurduğu en küçük ilişki birimidir.

İletişim Türleri:

- a. Kişi içi iletişim (Kişinin kendisi ile kurduğu iletişim)
- b. Kişiler arası iletişim (Kişinin diğer insanlarla kurduğu iletişim)
- c. Kitle iletişimi

İLETİŞİM BECERİLERİ

İletişimin özellikleri;

- * İletişim tek yönlü değil, karşılıklıdır.
- * İletişim bir süreçtir.
- * İletişim bilginin, duygunun, düşüncenin, yaşantının paylaşımıdır.
- * İletişim hem psikolojik hem de sosyal/kültürel bir olgu ve süreçtir.

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

İletişim Becerileri;

- * Dinleme
- * Empati
- * Kendini Açma,
- * İçtenlik Dürüstlük
- * Olumlu Dil,
- * Saygı.

İLETİŞİM

İLETİŞİMİN TEMEL KOŞULLARI

İletişimin sağlıklı yürütülebilmesi için bazı temel koşulların oluşması gerekiyor.

İnsanlar arası iletişim sürecinin başarılı veya başarısız oluşuna katkısı bulunan temel koşullar; **empati, saygı, saydamlık ve somutluktur.**

İLETİŞİM

A. EMPATİ

Empati günümüz toplumunda adından sıklıkla söz edilen bir kavramdır.

Empati iletişimin temel koşullarından biridir. İletişimin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için empatinin günlük iletişim süreçlerinde etkin olarak kullanılması gerekir.

EMPATİNİN BASAMAKLARI

Empatinin dört temel basamağı vardır:

- 1- Onlar Basamağı,
- 2- Ben Basamağı,
- 3- Sen Basamağı
- 4- Biz Basamağıdır.

İLETİŞİM

1-Onlar Basamağı:

- iletişim düzeyi bu basamakta olan ve bu basamaktan tepki veren kişi karşısındakinin ilettiği **sorunla ilgili olarak sorununu ileten kişinin duygu ve düşüncelerine dikkat etmez.**
- Kendisine iletilen problem üzerinde yoğunlaşmadığı için o sorunla ilgili olarak ne hissettiği ve ne düşündüğü ile de ilgilenmez.
- Sorunla ilgili verdiği tepki o ortamda bulunmayan **üçüncü şahısların görüşlerini dile getirmektedir.**
- Bu basamaktan tepkisini dile getiren kişi genellikle **atasözleriyle, deyimlerle konuşur**, bir takım genellemeler yapar. Örneğin; kızıyla ilgili problemlerini dile getiren bir anneye **“kızını dövmeyen dizini döver”** şeklinde bir tepki onlar basamağından bir tepkidir. Bu tür tepkiler sorunu olan kişilerin sorunlarına çözüm olmadığı gibi iletişimin kesilmesini de neden olur.

İLETİŞİM

2-Ben Basamağı

- Ben basamağında **tepki veren kişi genellikle ben-merkezcidir.**
- Olayları **hep kendisine göre yorumlar ve hep ben olsaydım diye söze başlar.** Karşıdaki kişiye akıl verir, nasihat eder, yol gösterir.
- Kendi dünyasından çıkıp karşıdaki kişinin dünyasına girmediği için onun ne yaşadığını doğru bir şekilde algılayamaz, onun hissettiklerini hissedemez.
- Örneğin; saçının çok döküldüğünü düşünen bir öğrenci bu sorununu bir öğretmenine anlattığında öğretmeni **“x şampuanını kullan geçer, ben kullandım geçti”** biçiminde bir tepki verirse ben basamağından bir tepki vermiş olur.
- Çünkü **kendi için düşündüğü çözümün herkes için geçerli olduğunu düşünür.** Bu olay tipik bir ben-merkezcilik örneğidir.

İLETİŞİM

3-Sen Basamağı

- Bu basamak, **empatinin kurulduğu basamaktır.**
- İletişime giren kişi **ilk defa karşısındaki kişiyi fark eder** ve ona yönelir, o kişinin ilettiği sorunla ilgili toplumun ve kendisinin ne düşündüğü ile ilgilenmez.
- Karşıdaki kişinin o sorunla ilgili duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışır. Bu basamakta kişi çözüm bulmaya odaklanmaz, sadece karşısındaki kişiyi doğru anlamaya çalışır.

İLETİŞİM

3-Sen Basamağı

- Onu doğru anlamak ve hissettiklerini paylaşmak için sorunu kendi cümleleri ile karşı tarafa yönelterek onun açılmasını sağlar.
- Örneğin; boyunun çok kısa olmasına üzülen öğrenci öğretmenine “**öğretmenim boyum çok kısa arkadaşlar benimle dalga geçiyorlar, beni kızdırıyorlar**” dediğinde öğretmeni çocuğa yönelerek “**boyunun kısalığı seni çok mu üzüyor?**” şeklinde tepki verirse sen basamağında tepki vermiş olur.
- Çünkü öğretmen öğrencisine bu tepkiyi vererek onu işittiğini, onun sorununu hissettiğini ve daha fazla paylaşmak için biraz daha açılmasını istediği mesajı iletmiş olur. Bu mesajı alan kişi dinlendiğini hissettiği için sorununu konuşmaya daha çok cesaretlenir.
- Böylece sorunuyla ilgili daha ayrıntılı konuşabilir. Bir insana yapılabilecek en büyük yardım o insanın sorunlarına çözüm bulmak değil, onu etkili bir şekilde dinlemektir.
- **Çünkü dinlemek karşıdaki bireye değerli olduğunu hissettirir. Böylece iletişim için sağlıklı bir ortam yaratılmış olur.**

İLETİŞİM

4-Biz Basamağı

- Sen basamağında empati kurulur, bu basamakta ise **çözüm yolları araştırılır**. Bu basamakta tepki veren kişi sen basamağında karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerini anlayıp paylaştıktan sonra birlikte çözüm bulmaya yönelik tepkiler verir.
- Bu tepkiler karşıdaki bireyin herhangi bir çözüme karar vermesini sağlamaya yönelik değil, sadece **bireyin çözüme yönelmesini sağlayacak tepkileri içermelidir**.
- Örneğin; bu basamakta tepki veren bir kişi sorununu kendisiyle paylaşan karşıdaki kişiye **“acaba şöyle bir şey yapsak nasıl olur, birlikte şunu yapabilir miyiz? Bir de şunu denemek ister misin?”** şeklinde çeldiriciler ortaya atarak çözüme yönelişi sağlar.
- Bu basamakta önemli olan çözüm önerilerinin birlikte ortaya konarak, bu önerilerden birinin danışan tarafından seçilip çözüm olarak kararlaştırılmasıdır.
- **Burada bir çözüme ulaşmak önemli ancak bu çözüme danışan tarafından karar verilmesi gerekir**. Bizim görevimiz çözüme karar vermek değil danışanın karar vermesine yardımcı olmaktır.

İLETİŞİM

B) SAYGI

Saygı kavramı iletişimde diğerk kişiyi kabul ve takdir etme fikrini iletmek için kullanılır. Bireyin iletişimde bulunduğu diğerk kişinin ayrı bir kişilik olarak duygu, düşünce ve eylemlerinde özgür olduğunu kabul etmesi gerekir.

Saygı karşımızdakinin olduğu gibi gelişip açılmasına duyulan etkin bir ilgidir. Karşımızdaki kişi kendisine saygı gösterildiğini anladığı zaman bizimle iletişimini devam ettirmek ve kendisini ifade etmek ister.

İLETİŞİM

C) SAYDAMLIK

Kişinin duygu ve düşüncelerini olduğu gibi ifade edebilmesi, içi-dışı bir olması, olduğu gibi görünmesi ve dışa açık olması, ideal şekliyle cam gibi saydam olabilmesidir (Özgüven, 1980).

Saydam olan kişinin içi-dışı bir olduğu için çevresindeki insanlar tarafından güvenilir biri olarak tanınır. Güvenirlilik ise, olumlu insan ilişkilerinin en önemli belirleyicisi durumundadır.

Genellikle her insan, güvendiği kişilerle derin ve doyurucu ilişkiye girme eğilimindedir. Güvenmediğimiz kişilere karşı şüpheli ve dikkatli davranmak zorunda kalırız.

Güvenilir olmayan kişi ile kurulan ilişkide fert, kendini olduğu gibi gösteremez, karşısındakine iyi görünmek için yapmacık tavırlara girerek kişilik gelişimini olumsuz yönde etkiler (Akbaba, 1996).

İLETİŞİM

D) SOMUTLUK

İletişimde somutluk anlatılanların belirgin olmasını ifade eder. **Önemli olan sorunların muğlak bir şekilde, soyut olarak ele alınmamasıdır.**

Duygu ve düşünceler dolaysız olarak açık bir şekilde ifade edilmelidir.

Akbaba (1996), açık ve anlaşılır bir dil kullanma insanların, hem hoş olmayan nitelendirmelerden ve soyutlanmış olmaktan kurtararak hem de bu olumsuz nitelendirmeleri tersine çevirerek onların sevilen, sıcak, cana yakın ve samimi kimseler olarak tanımlanmalarına neden olacaktır.

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

2.2. Aile İçi İletişim Kavramı

Aile içi iletişim kişiler arası iletişim biçimidir

- * İlişki karşılıklıdır,
- * Anne baba arasında sağlıklı ilişki çocuklara yansır,
- * Sevgi, saygı, güven, anlayış, kabul değerleri yaşayarak kazanılır bütünlük ve birlik duygusunu oluşturur,
- * Aile üyelerinin tamamı güvende ve değerli hisseder.

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

2.3. Aile İletişimin Önemi

Sağlıksız İlişkileri Olan Aile Özellikleri

- * Evde psikolojik iklim soğuk, olumsuzdur.
- * Aile üyeleri bu ailenin üyesi olmaktan memnun değildir,
- * Aile üyeleri birbirini olduğu gibi kabulde zorlanır,
- * Açık iletişim yerine dolaylı bir iletişim vardır,
- * Düzen ve disiplin katı, baskıcıdır,
- * Genelde karşıdakini memnun edecek şekilde davranılır,
- * Eleştirel ve yargılayıcı bir tarz hakimdir,
- * Güven zayıf ya da yoktur,
- * Birlikte bir şey yapmaktan zevk alınmaz,
- * Dağınıklık, kendi başınalık, kopukluk söz konusudur,
- * Değersizlik hissi yoğundur,
- * Tedirginlik süreklidir,
- * Uyum yok çatışma, anlaşmazlık çok fazladır.

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

Sağlıklı İlişkileri Olan Aile Özellikleri

- Sağlıklı ailede psikolojik iklim ılımlıdır
- Aile üyeleri ailenin üyesi olmaktan memnundur
- Aile üyeleri birbirlerini olduğu gibi kabul ederler
- Üyeler arasında açık bir iletişim vardır
- Aile düzeni ve disiplin esnektir
- Ailede karşılıklı sevgi ve saygı vardır
- Birbirlerini destekleyicidirler
- Bir şeyler yapmak için zaman oluşturulur, zevkle yapılır
- Bütünlük ve dayanışma vardır
- Aile üyeleri değerli olduklarını hissederler
- Kendilerini güvende hissederler
- Birbirlerine bağlıdırlar
- Uyum üst düzeydedir

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

2.4. Aile İçinde, Okulda ve Sosyal Çevrede Etkili İletişim Yolları

- Onları doğru bir şekilde **dinlemeliyiz**
- Onlara **anlaşıldığını** hissettirmeliyiz
- Onlarla **empati** kurmalıyız
- Onlara **saygı** göstermeliyiz
- Karşılıksız amasız, fakatsız **sevmeliyiz ve göstermeliyiz,**
- Konuşurken **duygu dili (ben)** dili kullanmalıyız
- Onlarla **içten ve dürüst** davranmalıyız
- **Doğal, açık, güven verici** bir dil kullanmalıyız
- İletişim **engellerini** azaltmalıyız

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

2.5. Aile İçi İletişimi Engelleyen Faktörler

- Karşılaştırma
- Akıl okuma
- Tekrarlama
- Süzgeçten geçirme
- Yargılama
- Düşüncelere dalma
- Özdeşleştirme
- Öğüt verme
- Konu değiştirme
- Rahatlatma

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

2.6. İletişim Engellerinin Farkına Varma ve İletişimi Geliştirme Yollarını Bilme

Karşıdakinin,

- Duygularını anlayabilmek,
- Tanımlayabilmek ve duyguyu kendi sözcüklerimizle tekrarlayarak konuşanın onayını almaktır.

ETKİN DİNLEME,

- Savunmayı azaltır,
- Öz güveni zedelemes,
- Duygusal olarak gerilimi azaltır.

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ
OLUMSUZ DİL- OLUMLU DİL
SEN DİLİ- BEN DİLİ

SEN DİLİ

- Suçlayıcıdır
- Davranıştan çok kişiliğe yöneliktir,
- Kişiyi anlaşılmadığını hissettirir,
- Yeniden konuşma isteğini engeller,
- Neye kızıldığının anlaşılmamasına neden olur,
- Kişiyi incitir kırar.

ÖRNEK

- Yeterince açık konuşmuyorsun,
- Anlamıyorsun,
- Her şeyi mahvettin,
- Haksızlık ediyorsun,
- Yapamıyorsun,
- Beceriksizin tekisin,
- Yargılıyorsun.

2. AİLE İÇİ İLETİŞİM BECERİLERİ

ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ
OLUMSUZ DİL- OLUMLU DİL
SEN DİLİ- BEN DİLİ

BEN DİLİ

- Savunmaya itmez,
- Suçluluk hissettirmez,
- Duygunun nedeni anlaşıldığı için iletişim sağlıklı olur,
- Ben iletisi alan kişi başkalarını da düşünmeyi öğrenir,
- Yakınlaşmayı sağlar,
- Anlaşmazlıkları azaltır,
- Konuşan kişiyi rahatlatır.

ÖRNEK

- “Geç saate kadar gelmemen beni **kaygılandırdı.**”
- Daha Önce ceket hakkında konuşmuştuk onu gene yerde görmek **beni üzdü**”.

Aşağıda sen dili ve ben diline uygun ifadeler yer almaktadır. Örnekte gösterildiği gibi bu ifadeleri cümle içinde kullanalım.

SEN DİLİ

✓ Sorumsuzsun.

Çok dikkatsizsin.

Ne kadar da kabasın.

Bencilsin.

Sakar şey!

Kendini beğenmiş!

SEN DİLİ

Ne kadar da **sorumluzsun**. Odanı sürekli dağınık bırakıyorsun.

.....

BEN DİLİ

Korkuyorum.

Hoşlanmıyorum.

Üzülüyorum. ✓

Kırılıyorum.

Kötü / incinmiş hissediyorum.

Endişeleniyorum.

BEN DİLİ

Odanı sürekli dağınık bıraktığın için **üzülüyorum**.

.....

Ben - Dili İle Konuşmanın 3 Olumlu Etkisi

- 1-Konuşan kişiyi rahatlatır.
- 2-Konuşan kişinin neyi istediğini açıkça ifade eder.
- 3-Karşı tarafı savunmak zorunda bırakmadığı için istenileni daha kolay anlamasını ve kendisini değiştirmesi için harekete geçmesine yardımcı olur.

BİZ DİLİ, BİZ BİLİNCİ

- Hayatı anlamlı kılmamanın, meşru dairede hayatı dolu-dolu yaşamamanın, **hayattan zevk almanın, yegâne yolu “biz” diyerek adım atmaktan geçer.**
- Çiftlerin birbiriyle olan iletişimde, zamir kullanımları kendilerini ilişkide nerede gördüklerinin bir yansıması olabiliyor.
- **Zamir kullanımı; hem kendi benliğimizin hem de bir başkasıyla kurduğumuz ilişkide odağımızın nerede olduğunun bir göstergesi.**
- Yapılan çalışmalarda, ikili iletişimlerde sözel olarak "biz" zamirini kullanmanın tek kişiye odaklanmaya, yani "ben" ya da "sen" zamiri kullanmaya kıyasla daha sağlıklı olduğu görülüyor. **Çiftlerin "biz" zamiri kullanmasının genellikle karşılıklı kurulan bağı yansıttığı düşünülüyor.**
- Araştırmalar "biz" zamirinin daha yüksek ilişki doyumu ve ilişki kalitesi ile bağlantılı olduğunu gösteriyor. Çatışma esnasında da "biz" zamirinin kullanımının olumlu etkisi olduğu gözlemleniyor. Partnerlerin bir problem esnasında kurdukları iletişimde "biz" odaklı olmaları, yaşadıkları sıkıntı ve stresi ortak değerlendirmelerine ve buna bağlı olarak ortak bir başa çıkma stratejisi geliştirmelerine yardımcı oluyor.

BİREYSEL GELİŞİM VE KÜLTÜREL FARKINDALIK EĞİTİMİ

- Gelişim
- Bireysel Gelişim
- İletişim Becerileri
- **Kültür**
- Kültürel Farkındalık

KÜLTÜR

1. Kültür Nedir?

2. Kültürün Temel Özellikleri

3. Millî ve Manevi Değerler

- Adalet - Dostluk

- Dürüstlük - Öz Denetim

- Sabır - Saygı

- Sevgi - Sorumluluk

- Vatanseverlik - Yardımseverlik

4. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Yardımcı Bir Öge Olarak Kültürel Öğelerin Önemi

Kültür; tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan her türlü değerlerle bunları kullanmada, sonraki kuşaklara iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların tümüdür.

Kendi öz kültürümüze baktığımızda çocuğun benlik tasarımının güçlü ve olumlu olabilmesi için çok çok önemli öğeler barındırmaktadır.

“Kültürün Temel Özellikleri”

Kültür toplumsaldır.

- ❖ Kültür öğrenilir ve öğretilir.
- ❖ Kültür zamanla ve toplumdan topluma değişebilir.
- ❖ Kültür aktarılır ve süreklidir.
- ❖ Kültür toplumdaki bireylerin bedensel, ruhsal, düşünsel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılar.
- ❖ Kültür öğeleri arasında bir uyum vardır.
- ❖ Kültür idealler ve kurallar sistemidir.
- ❖ Kültür bir bütündür ve bütünleştiricidir.

Kültür ve moda kavramları
arasında fark var mıdır?

➤ İnsan kim?

➤ Kültür ile insan arasında nasıl bir ilişki vardır?

➤ Kültürsüz insan var mıdır?

KÜLTÜR

- Kültür, bireye değil topluma aittir.
- Kültür, toplumu ayakta tutan ve düzen içinde yaşamasını sağlayan davranış kalıplarıdır(gelenek, görenek, örf-adet vb.)

özüm

1. Değerlerimizi keşfetmek

- **Sabretmek:**
  - “Kriz bittiğinde ne olmak istiyorum, Şu an ne yapıyorum?”
- **Őükretmek:**
  - “İyi ki dediğiniz neler var?”
- **Dua Etmek:**
  - “Neler olasını istiyorsun?”

2. Duygularımızı keşfetmek

- **Umut Duygusu:**
  - “Bu da geçer.”
- **Empati Becerisi:**
  - “Risk altında çalışanları anlamak.”
  - “Hasta ve yaşlıları anlamak.”
- **Uyum Sağlama:**
  - “Evde kalmaya adapte olmak.”
  - “En iyi nasıl hayatta kalırım?”

3. Davranışlarımızı Keşfetmek

- Davranış Temelli Karakter Eğitimi
- Söylem değil eylem

BİREYSEL GELİŞİM VE KÜLTÜREL FARKINDALIK EĞİTİMİ

- Gelişim
- Bireysel Gelişim
- İletişim Becerileri
- Kültür
- **Kültürel Farkındalık**

KÜLTÜREL FARKINDALIK

1. Örf Adetler (Hediyeleşmek, giyim tarzı, yemek yeme biçimi vb.)
2. Gelenek Görenekler (Görgü kuralları, misafirperverlik, karşılama- vedalaşma vb.)
3. Toplumsal Normlar
  - i. İnfomal (Kınamamak, alay etmemek vb.)
  - ii. Formal (Hukuk kuralları)
4. Kültürel çeşitlilik
5. Kültürel saygı

Türk Bayramlaşma Kültür Ögesi ve Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı İlişkisi

Çocuğun başka yetişkinler tarafından onaylanması, öncelenmesi ve sevgiye değer bulunması çocuğun kendi ile ilgili ilk “ben tasarımı” olumlu yönde etkilemektedir.

Öyle ki kişi kendini inşa ederken özellikle çocukluk dönemlerinde başkalarının görüşlerine ve desteğine ihtiyaç duyar.

Bayramlaşma kültür ögesinde ülkemizde çocuklar öncelenir. Örneğin bayramlarda çocuklara alınan en güzel kıyafetler, bayramlaşma sırasında tüm yetişkinlerin önce çocukları önceleyerek sevgi ve ilgi gösterilerinde bulunması, harçlık verilmesi, şeker, oyuncak veya hediye verilmesi, çocukların gözlerinden öpülmesi gibi destekleyici bedensel temaslara esasen bir kültürel öge olarak çocuğun benlik tasarımı olumlu yönde etkiler.

Türk Sofra Kültür Ögesi ve Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı İlişkisi

Sofra kültürüne baktığımızda yuvarlak bir sofranın etrafında herkesin eşit olarak oturduğu, yemeğe eşit uzaklıkta olduğu, herkesin birbirinin yüzünü gördüğü bir ambiyans söz konusudur. Aslında bu kültür evdeki her bireyin eşit olduğu bir iklim yaratması özelinde çocuk için oldukça değerli bir ortamdır.

Örneğin su küçüğün lafı üzerinden yürürsek atalarımız suyu çocuğa vermesinin nedeni çocuğun **gelişimsel haz temelli ve dürtüsel oluşu bilgisine dayanır.**

Buram buram bilim kokan su küçüğün söz büyüğün lafı aslında çocukluk dönemi dürtüsellığı için mükemmel denilebilecek bir gelişim psikoloji önlemidir.

Çocuğa suyun verilmesi çocuğun tez canlılığı ile açığa çıkabilecek çatışmayı önlemesinin yanı sıra aynı zamanda ona verilen değeri somut olarak görmesi açısından da oldukça önemlidir.

SOFRA VE YEMEK KÜLTÜRÜ BİR MİLLETİN KİMLİĞİDİR

Türk Misafirperverlik Kültür Ögesi ve Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı İlişkisi

Çocuk kendi benliğini kişiliğini inşa ederken başkalarına ihtiyacı vardır. Yani anne baba dışında başka otorite kaynaklarının ifadelerine... Buradan baktığımızda Türk kültüründe misafirliğe gitmek veya **misafir kabul etmek oldukça önemli** bir kültür ögesidir.

Esasen bu öge çocuğun benlik tasarımı için inanılmaz önem arz eden bir laboratuvardır. Evine misafir gelen çocuk aslında takdir, onay, beğenilme, sevilme gibi temel ihtiyaçlarını ebeveynlerinin yanında başka otorite kaynaklarından karşılayabilme fırsatı bulur.

Bu durum kişisel gelişim açısından çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılama noktasında bir rezerv olmasının dışında **ebeveynlerinin kontrolünde ilk sosyalleşmesini yaşar.**

Bu sosyalleşme sürecinde mahremiyetini ne kadar koruyacağı, nasıl iletişim kuracağı, sevgi ve saygı sınırları gibi onlarca beceriyi ebeveynlerinin kontrolünde güvenle öğrenmektedir. Özetle misafirlik anlayışı görüldüğünün çok ötesinde bilim arz eder.

Türk Selamlaşma Kültür Ögesi ve Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı İlişkisi

Selamlaşma Türk kültürünün en önemli öğelerinden biridir.

Baktığımızda küçüğün büyüğe, az olanın çok olana, yürüyenin oturana selam vermesinin doğru olduğu bu öge kendi içinde müthiş bir psikoloji ve sosyoloji barındırmaktadır.

Türk Selamlaşma Kültür Ögesi ve Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı İlişkisi

Selamlaşmada yaş sınırının olmadığı bu ögede büyükler küçüklere hala hatır sorarlar. Esasen bu ilişki biçimi çocuğu bir birey olarak kabul etmenin ta kendisidir.

Bir otorite kaynağının çocuğa selam vermesi ve akabinde gelişen hal hatır sorma eylemi çocukla pozitif ve efektif iletişimin değil de nedir?

Türk Selamlaşma Kültür Ögesi ve Çocuğun Olumlu Benlik Tasarımı İlişkisi

Bunun yanı sıra **küçüğün büyüğün elini öpmesi büyüğünde küçüğün gözlerinden öpmesi eylemi** içinde ciddi bir mahremiyet sınırı ve ciddi bir koşulsuz kabul içermektedir.

Çocuğun gözlerinin öpülmesi davranışı birincisi yetişkini çocuğun göz hizasına kadar eğilmesini barındırdığından bu çocuğun kendini değerli hissetmesi için önemli bir davranış ögesidir.

Çocuğun mesafesine eğilerek göz teması kurun bilimsel yargısı zaten bizim kültürümüzde vardır.

Öte yandan çocuğun sadece gözlerinin öpülmesi **çocuğun beden algısına ve beden mahremiyetine** verilen önemin kendisidir.

4. Bireysel Gelişim Bağlamında Çocuğun Benlik Tasarımını İnşasında Yardımcı Bir Öge Olarak Kültürel Öğelerin Önemi

Özetle Kültürel Farkındalık bireyin psikolojik ve sosyolojik gelişiminde en önemli yardımcı öğelerden biridir.

Aile çevresindeki farklılıklar hakkında ne kadar çok bilgi sahibi olursa çocuğun yetiştiği ortamında o kadar güvenli ve güçlü olur.

Fakat Türk bilim insanlarının kültürel öğelerimizde yer alan psikolojik ve sosyolojik bilimi somutlaştırarak açığa çıkarmalıdır.

Kültürel Çeşitlilik- Kültürel Saygı

Kültürel çeşitlilik, çok farklı kültürlerin homojen olarak karışımından meydana gelen çeşitlilik.

Kültürel saygı, farklı kültürlere sahip olanların kendi kültürü dışındaki davranış ve uygulamalara sahip kültürlere saygı duyması.

“Bir kültürde ev içerisine dışarı ayakkabısı ile girmek normal karşılanırken başka bir kültürde ise ev içerisine dışarı ayakkabısı ile girmemenin normal karşılanması”

uzlaşma kültürünün oluşturulması ve farklılıklara saygı gösterilmesi.

KAYNAKÇA

- Arıca, T., & Dilmaç, B. (2003). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin bir takım değişkenler açısından benlik saygısı ile mesleki benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 1-8.
- Arıca, T. (1999). Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora tezi.
- Bacanlı, F. (2003). Mesleki grup rehberliğinin benlik ve meslek kavramlarının bağdaşımına etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 35(35), 336-359.
- Bandura, A. (1995): "Exercise of personal and collective efficacy in changing societies", In A. Bandura (Eds.) *Self-efficacy in changing societies* Cambridge: Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1986): *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Baymur, F. (1994). *Genel Psikoloji*. (15. Baskı). İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Byrne, B. M. (1996): "Academic self-concept: Its structure, measurement, and relation to academic achievement", In B. A. Bracken (Eds.), *Handbook of self-concept* (pp. 287-316). New York: Wiley.
- Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve Davranışı*. (13.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Crain, R. M., & Bracken, B. A. (1994). Age, race, and gender differences in child and adolescent self-concept: Evidence from a behavioral-acquisition, context-dependent model. *School Psychology Review*.
- Çankaya, B. (2007). *Lise I. Ve II. Sınıf Öğrencilerinin Algılanan Benlik Saygısının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Damarlı, Ö. (2006). *Ergenlerde toplumsal cinsiyet rolleri, bağlanma stilleri ve benlik kavramı arasındaki ilişkiler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.